

visningen praktiseret på. Det er jo det, vi taler om, når vi taler om demokratiet, og selv om det var det, der var temaet, ender det alligevel med, at hr. Frank Dahlgaard vil diskutere, hvorvidt man kan læse og kan matematik, men det er jo ikke ministerens fejl. Det er også vigtigt, men det synes jeg at vi diskuterer tit nok.

Det, som ligger i redegørelsen, er tre måder, man kan have demokrati på inden for uddannelsesområdet.

Den ene er, at man underviser i demokratiet, fortæller om, hvad demokrati er. Det er ret ufarligt, og det tror jeg alle er enige om man skal gøre.

Den anden er, at man også har demokrati i den enkelte undervisningssituation, og i praksis fungerer det jo selvfølgelig ved, at man samarbejder, og i praksis er det selvfølgelig også sådan, at det er læreren, underviseren, der via sin viden har størst indflydelse. Men det betyder jo ikke, at man ikke også kan praktisere demokratiet under alle omstændigheder, og demokrati betyder nødvendigvis ikke altid, at man stemmer. Det er, som om hr. Frank Dahlgaard mener, man hele tiden skal stemme. Det er i hvert fald ikke min oplevelse af den konkrete undervisningssituation.

Den tredje måde er så indflydelse på institutionernes og uddannelsernes hverdag, det repræsentative demokrati. Der må man nok sige, at det er her, det svære er. Det er her, det somme tider er svært at engagere, og det er også her, det er svært at få det til fungere, og det er også her, det i mange tilfælde er svært at få institutionerne til at acceptere, at det skal fungere.

Hvis jeg først ser på folkeskolen og ungdomsuddannelserne, har man fået skolebestyrelser, hvor eleverne har stemmeret. Det gælder dog endnu ikke på erhvervsskolerne. Men det betyder jo ikke, at der automatisk er en hel masse demokrati, bare fordi man har stemmeret. Det er også en fejlagtig opfattelse af det at have stemmeret med nogle få stemmer.

For det første er der utrolig mange steder, hvor den daglige ledelse i virkeligheden bestemmer det hele og der jo stort set ikke er noget, der ligger i bestyrelsen i praksis.

For det andet er elevråd i både folkeskole og gymnasieskole mange steder prioriteret så lavt, at de ikke deltager ordentligt i beslutningsprocessen. Det kan være skolens fejl, og det kan være elevernes fejl.

Og for det tredje fungerer skolebestyrelserne meget forskelligt de forskellige steder, og det er derfor også meget op til den leder, der er i institutionen, om det overhovedet kommer til at fungere. Så selv om det formelt kan være nogenlunde ensartet over hele landet på en række områder, så er der alligevel stor forskellighed.

Det er klart, at når vi taler om folkeskolen og børn i de mindste årgange, så taler vi slet ikke om den samme form for demokrati, som hvis vi taler om unge, hvoraf nogle måske også har stemmeret ved folketingsvalg, og slet ikke, når vi taler om indflydelsen for de studerende på de videregående uddannelser. Men selv når det drejer sig om studerende på de videregående uddannelser, hvor man kan sige, at forudsætningerne for at udøve demokratiet selvfølgelig er langt større, end når det drejer sig om folkeskole og ungdomsuddannelserne, så er demokratiet alligevel ret indskrænket mange steder.

I den forbindelse vil jeg ikke undlade at nævne, at de ændringer, der trådte i kraft i 1993 med hensyn til universiteternes styrelse, på en række områder forringede demokratiet, og jeg kan så forstå, at man nu erkender, at det må man gøre noget ved og få mere inddragelse af de studerende.

Dengang var formålet med ændringerne, i hvert fald sådan som det blev fremført, at beslutningsprocesserne skulle være mere effektive. Vi er enige i, at beslutningsprocesserne, ligegyldigt hvor vi er henne, skal være effektive, men det, vi var uenige i dengang og derfor stemte imod, var jo, at effektiviteten skulle gennemføres på bekostning af de studendes indflydelse. Vi har også efterfølgende set en række eksempler på, at de studerende i dag i realiteten slet ingen indflydelse har på en række uddannelsesinstitutioner.

Jeg behøver i den forbindelse blot at nævne eksempler, som man har fra det naturvidenskabelige fakultet i Århus, hvor det år efter år viser sig, at de studerende ikke kan udøve den indflydelse, som er hensigten. Det betyder så også, at når vi taler om indflydelse, så drejer det sig i høj grad også om forudsætningerne for at kunne udøve indflydelsen. Det drejer sig om åbenhed, det drejer sig om gennemskuelighed, hvis man skal kunne udøve indflydelse.

Regeringen lægger jo i redegørelsen op til, at man på en række områder i højere grad skal ensarte, og det er klart, at hvis der er tale om uddannelsesinstitutioner, som minder om hin-